

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 80— Cor.
Pe jumătate an . . . 40—
Pe 3 luni . . . 20—
Pe o lună . . . 7—

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 100 franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1 a.

INSERTIUNILE
se primesc la administrația.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 1 Gor.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

WILSON.

Bine-ai venit Wilson, tu profet al vremilor nouă, bine-ai venit pe pământul Europei. Toate neamurile te așteaptă pe tine, toate neamurile Europei, să le scoți din noroiul drumurilor și să le înalți la lumina cunoștinții de bine. De veacuri gem în ticăloșie și ignoranță aceste neamuri și cu sufletul însetat a-leargă după o viață liberă, după dreptate.

La amintirea numelui tău, Wilson, ca la atingerea unui curent electric, mulțimea de 100.000 de Români strânși în cetatea istorică Alba-Iulia la 1 Decembrie ca să sfarme obezile robiei, a izbucnit în urale nesfârșite, ca un cor imens: „să trăiască Wilson”. Întreg poporul românesc simte că tu, Wilson, ești solul lumii nouă, solul Libertății, Dreptății ce va să vie să domnească peste popoare. În glasul tău toate neamurile lumii, deci și oropsitul popor românesc, își recunoaște glasul inimii proprii, tu ești interpretul fidel al aspirațiilor și nădejdilor lor. Cuvântul tău, Wilson, de peste mări, afla adânc răsunet în sufletul tuturor popoarelor umilite, despoiate de drepturi, și mângâia și întăria și isbutia să aprindă din nou flacăra sfântă a nădejdii că va să vină o vreme de desrobire, de înviere. Dacă tu, Wilson, ai fi stat cu mâinile pe piept și ai fi privit nepăsător peste ocean la popoarele îmbrâncite în războiul ucigător, cine știe câte neamuri și câte milioane de oameni n'ar fi fost înghițite și batjocorite, cine știe cât de mult ar fi întârziat renașterea trunchiurilor naționale ale popoarelor ciuntite așa de barbar de săcurea morții. Ci tu, inimă nobilă, și cu poporul tău liber, fericit, civilizat, bogat, nu puteai rămânea nesimțitor, ci ți-ai trimis soliile tale cari cuprind evangelia nouă a popoarelor, și când ai văzut că numai cuvântul singur nu ajută ca să înlăture tirania și să triumfe libertatea, ți-ai trimis milioanele de soldați pe câmpurile de luptă europene îngrășate cu sânge-potop și arma lor ascuțită a făcut să învingă cuvântul. Acum însuși tu vii să așezi definitiv rosturile popoarelor.

Un profet, un mântuitor ești tu, Wilson, și în drumul tău peste ape și în tot pasul tău ce-l faci pe pământul Europei bolnave și bătută de rele, ești urmărit de privirea milioaneilor de oameni cari așteaptă dela tine să le iei partea, să stăruiești pentru îmbunătățirea traiului lor omenesc, pentru oltuirea lor sufletească. Gândind toți la tine par'că simt cum le crește sufletul, cum, adiași de duhul învierii, parecă

sunt mai buni, mai nobili, mai conștii, mai oameni cu alt cuvânt.

Grupurile de oameni cari se simt legate deolaltă prin limbă, lege, suflet, mentalitate, trecut, nădejdi, aspirații, națiuni, aceste societăți omogene, cari de veacuri au fost împiedecate în cultivarea geniului lor propriu de stăpânirile tiranice-feudale, își pun nădejdea în tine, Wilson, că inima ta o să bată alături de ele, că nu vei suferi ca hotare streine să le mai sfășie corpul național, că îți vei înălța glasul tău să nu se mai comită nimic contra voiei, simțirii și cugetului lor.

A sosit vremea să se curme fără-delegile și să se dea răsplata cuvenită pentru suferințele veacurilor de robie și pentru sângele scump al milioaneilor de morți, răniți și sărăciți de hidra cu nenumărate capete care a fost războiul mondial de patru ani.

Wilson, purtător al verbului eliberator, interpretul sufletului nostru și al tuturor obidiilor și năpăstuiților din lume, în tine ne punem încrederea și suntem siguri că nimeni altul nu este așa de aproape de noi, robii seculari ai altora, și glasul nimănui, la masa verde a tratativelor generale de pace, nu va răsună așa de cald și înțelegător pentru nevoile noastre, ca tine, adevărat apostol al vremii viitoare. Tu ai cuprins în cuvinte nemuritoare rosturile noastre, ai încurajat pe cei slabi și ai dat independența cugetării, ai cerut eliberarea tuturor popoarelor mici, ne-ai scos de sub stăpâniri tiranice și de sub tutelă; tu ești părintele cuvintelor nemuritoare: *dreptul de liberă dispunere, de liberă ocărnuire*, cuvinte cari sunt baza înălțării noului edificiu de viață națională liberă pentru toate popoarele. Aceste cuvinte vor răsună peste veacuri, cum ar zice cugetătorul Carlyle, și va fi nemuritor și numele tău care este legat de ele.

Tu, Wilson, faci școală cu popoarele ținute în minorat rușinos, le înveți la viață liberă, la independență și demnitate, le pornești să umble pe picioarele lor proprii, le ajuți să poată apuca drumurile drepte ale civilizației eterne.

În cuvântul tău, Wilson, este forță vie, forță irezistibilă. Nimeni n'are curajul să se opună acestei forțe expansive și nici că este cu putință. Cuvântul tău este glasul Adevărului și cine se poate opune Adevărului?

Nu de mult, Wilson, tu ai trimis asigurările tale poporului românesc, l-ai liniștit comunicându-i că-l cunoști jertfele și grijile și suferințele și idealurile

și ai aprobat că da, aspirațiunile lui la unitatea națională sunt juste. Întăiaoră la cuvântul tău a răsuflat liniștit neamul românesc întreg, căci a scăpat de prada gândurilor negre. Ne încredem în cuvântul tău și nu ne îndoim că va învinge cauza noastră dreaptă și sfântă pe care tu o sprijinești.

Bine-ai venit, Wilson, pe pământul Europei. Să înceteze de aici înainte domnia tiraniei, robiei, feudalismului, militarismului și să înceapă o eră nouă, era libertății, pentruca neamurile toate, împreună cu neamul românesc să-și împlinescă chemarea ce-o au, să progreseze în pace și bunăstare, nestânjenite de nimeni, după dorul inimii și inspirate de veșnicile principii ale dreptății.

Geneva, 12 Dec. — Vineri la ora 1 d. a. va ancora în portul francez Brest vaporul George Washington care aduce pe Wilson, președintele Statelor-Unite în Europa. În Brest va rămânea Wilson numai două ore și jumătate. De aici va pleca direct la Paris cu tren special.

Geneva, 12 Dec. — Din Paris au plecat la Brest Pichon, Leygues, Tardieu, House și generalul Pershing ca să întâmpine pe președintele american. În gara Parisului Wilson va fi primit de Poincaré și Clémenceau, cari vor vorbi în numele Franței. La ora 1 și jumătate d. a. (14 Dec.) se va da prânz în onoarea președintelui Wilson la palatul Elisee.

Paris, 12 Dec. — Preliminărilor de pace se vor începe Marți, în 17 Dec. Wilson va prezida.

WILSON CĂTRE ROMÂNI.

Secretarul lui Wilson a adresat înainte cu două luni următoarea notă guvernului român la Iași:

Guvernul Statelor-Unite a privit bunăstarea viitoare și integritatea României totdeauna ca cea a unui stat liber și independent. Înainte de izbucnirea războiului între Statele-Unite și Austria, președintele a trimis României o adresă, prin care a asigurat-o de simpatia și distinsa sa considerațiune.

Situațiunea însă s'a schimbat și în consecvență președintele dorește să Te avizez despre aceea, că guvernul Statelor-Unite încuviințează desideratele poporului român, atât cele interne, cât și cele înafară de hotarele României.

Președintele a fost martor la marile ei suferințe și sacrificii pentru libertate, pe cari le-a pricinuit inamicii și opresorii săi. Conștințind cu idela și dorința unității naționale a Românilor de pretutindeni, guvernul Statelor-Unite la timpul potrivit se va întreprinde, pentruca poporul român să-și realizeze justele sale pretenziuni politice și teritoriale și ca acelea să fie asigurate în fața oricărui atac extern.

Primește, domnul meu exprimarea repetită a înaltelor mele considerațiuni.

MISIUNEA LUI WILSON ÎN EUROPA.

Wilson, înainte de a se hotări să plece peste Ocean a făcut un expozeu Congresului american, lămurindu-și intențiile. El este aprobat de congres în pasul acesta. Între altele a comunicat congresului: Intenția mea este să convin în Paris cu reprezentanții guvernelor, cu cari am fost asociați în război în contra puterilor centrale, spre scopul, ca să ne înțelegem asupra punctelor principale ale contractului de pace....

Guvernele aliate au primit acele baze de pace, pe cari le-am schițat eu Congresului în 8 Ianuarie a. c. și pe cari le-au primit și puterile centrale...

Chestiunile referitoare la pace, la care ne pregătim noi acum sunt atât pentru noi, cât și pentru restul lumii de cea mai mare importanță și eu nu cunosc o afacere sau vre-un interes mai mare, care s'ar putea preferi. Bărbații viteji ai armatei noastre pe uscat și pe apă au luptat conștiințos pentru idealurile, despre care știam, că sunt idealurile țării lor.

Eu am încercat să dau expresiune acestor idealuri... Îmi sunt dator mie însumi de a îngriji, ca aceste idealuri — intrucât depinde de la mine — să nu se tălmăcească fals sau în mod greșit și n'o să cruț osteneală, ca ele să se realizeze...

Eu sunt sluga poporului. Nu pot avea gânduri și intenții particulare atunci, când execut o astfel de însărcinare...

Zi de zi

In politicis.

După înalta slobozenie, prin strălucirea sobornicească a prea cinstului Divan din cetatea lui Mihai Vodă, avem cinste a vă face cunoscut, că cu începerea postului de Crăciun intrăm și noi Românii în politica mare.

Ce înseamnă „politica mare”?

Știți, Domnii mei, că în limba greacă cum se numește, orașul, cetatea, deci societatea pe vremea aceea?

Acestea se numeau polis. Deci politică va să zică știința ce se ocupă cu interesul moral și material al societății. Pe limba noastră de azi politica înseamnă: Oamenii cari fac politică, adică *politicianii, guvernul și opoziția*.

Politicianii: augurii neamurilor, cari nu văd nimic afară de portofoliile ministeriale. *Guvernul*: după Voltaire, — arta unora de a guverna o parte de cetățeni în defavorul altor cetățeni. Este un adevăr; dar a face acest fapt, nu e așa lesne.

Trebuie se iai mult, dar să nu slocești turma. Nu trebuie însă ca guvernul, — mașina aceasta complicată, — să tescuiască prea tare. Accidentul vine așa de repede și se cheamă *opoziție*.

Opoziția: Făgăduiește, făgăduiește, căci făgăduințele fac totdeauna un mare efect, dar adeseori ele sunt și deajuns de-a întoarce băncile ministeriale cu picioarele în sus. Asta se numește în limba parlamentară: ajungerea opoziției la putere.

Ion Opincă.

Discursul M. S. Reg. Ferdinand I la ospățul intrării în București.

Per aspera ad astra, glăsuiește o veche deviză ce cu drept cuvânt se potrivește cu vremurile din urmă. Au trecut doi ani de când, copleșiți de forțe mult superioare, am fost siliți să părăsim capitala țării și o mare și bogată parte a teritoriului nostru în mâinile unui vrăjmaș care a vrut să ne pedepsească pentru că am tras sabia împotriva lui, împinși de un ideal care nu putea fi înlăptuit decât prin luptă și prin sânge.

Am trăit în acest răstimp clipe de mare multumire sufletească, când vitejii noștri ostași au ținut piept unui vrăjmaș puternic și trufas, când pe munții Moldovei și pe malul Siretului au învățat pe ostirile teutone că pe aici nu se trece. Rămăși singuri în urma evenimentelor de la vecinul nostru, am fost siliți și noi să ne supunem pentru un timp unei forțe mai tari și a urmat o epocă de durere, de suferințe și de chinuri sufletești pentru Mine și pentru poporul Meu. În aceste timpuri am avut o mângâiere din cele mai duioase care M'a susținut și a oțelit inima și mintea Mea, spre a fi mereu credincios hotărârii ce luasem în August 1916, că nu voi înceta de a mă împotrivi unei situații impuse până ce nu vom căpăta ce era dreptul nostru sfânt, ce era înscris în cartea neamului acestuia iubit de Dumnezeu. Mângâierea aceasta, și totodată un îndemn tare, era iubirea poporului Meu și credința ce împreună cu Mine însufletea marea masă a supușilor Mei iubiți în dreptatea cauzei noastre, credința mai tare ca orice vrăjmaș și care biruiește toate obstacolele și deschide ușa unui viitor mai bun.

Prin luptele crâncene, prin vitejia ostașului român, armata a binemeritat dela patrie, prin demnitatea lui în zilele de grea încercare, prin încrederea în viitorul țării, poporul Meu a câștigat stima lumii întregi, iar pentru Mine și pentru Casa Mea a isvorât din bucuria și din suferințele împărtășite în comun, o legătură care ni-a unit suflete-

tul cu sufletul supușilor Mei, cum mai tare nu se poate închipui.

În aceste momente am înțeles inima poporului român, am cunoscut puterea lui de rezistență și toate însușirile lui cari i-au permis să-și păstreze naționalitatea în cursul veacurilor cu toate vremurile grele ce soarta îi rezervase. În aceste momente am câștigat convingerea, că talpa țării, țăranul român și toți aceia cari muncesc și cari cu brațul și sângele lor apărau pământul strămoșesc cu vitejia strămoșească, merită o solitudine deosebită și că împroprietărirea țăranului este răsplata bine meritată pentru jertfele ce a depus pe altarul țării.

Când am luat moștenirea întemcietorului Românii moderne am făgăduit înaintea reprezentanților Națiunii că voi fi bun român. Cred că m'am ținut de cuvânt. Grele au fost timpurile, mari au fost jertfele, dar strălucită este răsplata, și astăzi pot spune cu fruntea senină: față de Dumnezeu și față de poporul meu am conștiința curată.

Per aspera ad astra. După zilele negre de restriște, după luni de grele încercări, a răsărit soarele asupra zilei de bucurie, când puteam culege roadele încrederii noastre prin noi înșine și în trăinicia Neamului Românesc. Ceeace strămoșii au visat, ideea pentru care generațiile trecute au suferit și au lucrat, idealul pentru care toată suflarea românească a nădăjduit, iar ostașii noștri și-au vărsat sângele, azi a devenit fapt împlinit. Azi mama România poate strânge pe toți copiii iarăși la sinul ei. Basarabia și Bucovina, cele două fiice răpite, s'au întors una după alta în casa părintească, iar Ardealul, frumosul leagăn al poporului român, de unde au descălicat întâi Voevozi ai Țărilor românești, au votat azi la Alba-Iulia unirea cu Regatul Român. Salutând printre noi pe solii din țările românești care ni-au adus din partea fraților lor aceste bune vestiri, să-Mi fie îngăduit să aduc primosul Meu de adâncă și neperitoare recunoștință poporului Meu și tuturor bărbaților cu iubire de neam cari cu patriotismul lor cald, cu sfatul lor chibzuit, cu voința lor nestrămutată, M'au ajutat pe Mine și pe Tară să putem înlăptui visul nostru secular.

Să unim deci sufletele noastre, să unim toate puterile noastre, închinând toate energiile binelui obștesc, ca să putem face față unui viitor strălucit, care se deschide înaintea privirilor noastre, întemeiat pe baze sănătoase și democratice. Binecuvântarea generațiilor viitoare va fi răsplata noastră neperitoare.

Și acum în această zi mărească, să unim glasurile noastre și să strigăm din adâncurile sufletului: Trăiască scumpa noastră Românie întregită și de-a pururea nedespărțită!

Adresându-se apoi către reprezentanții aliaților noștri, prezenți la ospăț, li-a spus următoarele:

Să-Mi fie îngăduit ca în aceste zile de veselie pentru țara Mea să Mă adresez reprezentanților țărilor aliate. Sunt interpretul fidel al poporului Meu arătând astăzi via Mea recunoștință pentru sprijinul statornic și eficace, pe care România l-a găsit alături de ei, în zilele de bucurie, ca și în cele de dezastru.

Dvoastră, domnilor, ați trăit aceste ceasuri și ați împărtășit sentimentele noastre, dându-ne neconținut mărturie unei sincere prietenii și o întăritoare prietenie care a contribuit să strângă și mai tare legăturile care unesc țara Mea cu puterile înțelegerii.

Niciodată România nu va putea să uite marile servicii cari i-au fost aduse de misiunile militare cari au creiat o fraternitate de arme, care e cu atât mai tare, cu cât a fost cimentată de sângele nobil al fiilor Franței, cari au luptat și au murit pentru cauza comună alături de camarazii lor români. Neperitoare va rămânea amintirea îngrijirilor date din belșug de medicii, infirmierele și infirmierii francezi, englezi și americani; amintirea lor va rămânea de-apururea întipărită în inima celor pe cari i-au îngrijit cu un devotament și un eroism admirabil și ne vom aduce aminte totdeauna că un mare număr de răniți și bolnavi au fost salvați de către acești îngeri ai Milei.

Dar recunoștința noastră se îndreaptă înainte de toate spre vitezele armate aliate, cari prin victoria lor, în care am avut totdeauna o credință neclintită, au asigurat triumful dreptului și al justiției, triumf care pentru țara mea se prefăce în uniunea tuturor Românilor.

Cu aceste sentimente de recunoștință și de sinceră prietenie ridic paharul Meu în sănătatea Șefilor de Stat ai țărilor aliate.

Spiculri din presa românească despre Alba-Iulia.

Lumina (Caramsebeș)

Națiunea română din Ardeal, Bănat și Ungaria a rupt în cetatea istorică a lui Mihai Viteazul și a martirilor Horia, Cloșca și Crișan cătușele robiei de veacuri ale sufletului românesc, și a declarat prin rostul celor peste 100.000 fii ai săi, că se deslipește pe vecie de Tăra-ungurească și se încheagă împreună cu ceilalți Români de pretutindeni într'un singur stat, în România-mare.

România-mare va fi de-acum înainte țara tuturor acelor, cari vorbesc și se roagă lui Dumnezeu în aceeași limbă românească, cari poartă același port românesc, cari au același pământ românesc, și cari sunt pătrunși de același gând și sentimente românești.

România-mare va fi însă și țara acelor neamuri resuscitate între noi, cari se deosebesc de noi, ce e drept, în limbă și în lege, dar pe cari îi va încălzi deopotrivă, ca și pe noi soarele dreptății naționale.

Renăscuți, înviați, începem o nouă pagină în istoria lumii. Voința noastră națională nu mai este îngrădită. Drept aceea să străduim, ca manifestările ei să fie în consonanță deplină cu așteptările ce le leagă de noi popoarele culte din apus, cari ne-au reînviat. Să încezeze deci adunările, consfăturile, veselia, certele și vorbele multe, iar locul lor să-l iei sfânta muncă.

Biserica și Școala (Arad)

În ziua memorabilă din 18 Noemvrie (1 Dec. n.) împlinitu-s'a și al treilea act din opera mântuirii neamului românesc. După unirea Basarabiei, ruptă dela sânul mamei sale de nesatului imperialismului tarist, și a țării mândre a fagilor smulșă din frumoasa grădină a lui Ștefan cel mare prin perfidia austriacă, era prea firesc, ca și partea robită de secolii a corpului național din Transilvania, Ungaria și Bănat să urmeze legea firii și în marea sa adunare națională din sfânta cetate a gloriei și a patimilor sale să proclame unirea sa cu patria mamă.

Idealul națiunii române de pretutindeni s'a desăvârșit. Soulati-vă voi cei din moruri și la glasul trimbiților învierii noastre! Săltați cei întristați de veacuri, căci iată lacrimile voastre de durere s'au prefăcut în siroaie de bucurie! Veseliți-vă și bucurați-vă împreună cu noi cei goști de oarbă tiranie pentru dreptate și de-a-vâr în acest ceas de învingere a dreptății cere- ne dumnezeiești!

Liberați de cătușele robiei milenare cu smerenie ne închinăm prevedinței dumnezeiești, pentru că ne-a hărăzit a ajunge praznic mare și luminat.

Foia Poporului (Sibiu)

Ziua de Duminecă, 18 Noemvrie (1 Dec. n.) va rămânea cea mai mărească și cea mai însemnată zi în istoria neamului românesc din Ardeal și Ungaria. Ziua desrobirii din cătușele de veacuri, ziua care ne-a înlăptuit visul neîmplinit, pentru care ne-a răposat moșii și părinți.

Ca o răsplătire a marilor mucenici ai neamului: Horea, Cloșca și Crișan, s'a ales cetatea Bălgradului drept lăcaș de întrunire, cetate care s'a cutremurat în adâncurile ei la atâtea fapte de vitejie, la atâtea dureri și suferințe peste cari au trecut neamul nostru în scurtul veacurilor.

Sufletele Marilor apostoli, în frunte cu strămerăsbunatului Mihai, ne-au luminat gândurile, ne-au întărit voința și au scos din mijloc piepturi dorința neclintită ce stăpânește inima suflare românească: unirea tuturor Românilor sub o singură stăpânire română.

Adevărul (Budapesta)

Duminecă în 1 Decembrie st. n. s'a ținut la Alba-Iulia adunarea națională a reprezentanților neamului românesc din Ardeal, Bănat și Tăra-ungurească. Această adunare așteptată cu atâtea nerăbdare și nedumerire, a creiat o situație curată pentru noi Români, a arătat lumii întregi ce voințe neamul românesc de pe aceste teritorii și a croit calea pe care va trebui să umble acest neam în viitor.

Timpu nou (Viena)

Adunarea națională din Alba-Iulia a de- s cu unanimitatea voturilor celor peste o sută de

mii de delegați adunați acolo Duminică trecută, ca Ardealul și părțile locuite de Români a Țării-ungurești să se unească cu România. Așadar s'a înfăptuit la Alba-Iulia unirea tuturor țărilor locuite de Români: Basarabia, Bucovina, Moldova, Muntenia, Ardealul, Bănatul și Țara ungurească. Dela descălecarea împăratului Traian în Dacia au trecut o mie și opt sute de ani peste poporul românesc, care a trăit despărțit sub felurite stăpâniri.

Tara Hategului.

Prin văi și prin munți, prin sate și orașe, în toate colțurile locuite de Români, până numai unde se aude dulcele nostru graiu românesc, răsună strigătul: Trăiască România-Mare!

Până acuma munți înalți, coame sterpe și vesnic acoperite de albul zăpezii despărteau pe frații de un sânge. Astăzi însă munții au dispărut, granițele s'au luat, pasurile s'au deschis, iar frații ca povei năvalnic s'au pornit și vin ca să se îmbrățișeze cu frații abia acuma sloboziți din grea robie. Da, ei vin, vin cu sunet de tobă, cu zăngănit de arme, cu sunet de trâmbiță ca să pecetluiească hotărîrea noastră, să înfăptuiască visul și ferbîntele dor al neamului românesc de pretutindenea...

Cronica zilei.

Demonstrații împotriva ministrului maghiar de războiu.

Ieri înainte de amiază 6000 de soldați au demonstrat pe străzile Budapestei și în cetate împotriva ministrului Bartha, care dimpreună cu toți funcționarii ministerului și cu statul major urmează o politică reacționară. Oprindu-se înaintea palatului ministrului prezident — înstrigăte de „Trăiască Károlyi, jos cu ministrul de războiu!” — o delegație a predat lui Károlyi memorandumul, în care cer abdicarea lui Bartha și numirea unui ministru de războiu civil, care garantează reorganizarea democratică a armatei, — mai departe delăturarea instigatorilor, desființarea trupelor de ofițeri și alte măsuri democratice. Demonstrațiilor li s'au atașat și marinarii. Primministrul a promis că va ține seama de dorințele expuse în memoriu, — a vorbit apoi și mulțimei.

Ministrul Bartha, aflând situația penibilă, a abzis, acum definitiv.

Se doborâra guvernul maghiar.

Deodată cu ministrul Bartha, și-a înaintat abdicarea și ministrul maghiar la interne, Batthyány. Va pleca din ministeriu și secretarul de stat, Kobek, numit de Bartha.

Cloacări sângeroase cu Cehii.

La *Dévényfalu* și *Nagymácsid* s'au dat lupte sângeroase între trupele ceho-slovaçe și trupele maghiare.

Cehii mobilizează.

Narodni Vyor (Consiliul național) a chemat sub arme contingentele 1882—1900 (19 ani — 36 ani).

Marinari englezi în Budapesta.

La Budapesta a sosit, în frunte cu un căpitan, un detașament de marinari din flota engleză de sub conducerea amiralului Troubridge, având ordinul să se atașeze comisiei care controlează navigația dunăreană.

Conferința de pace se va începe în 17 Decembrie.

O telegramă oficială din Paris anunță, că conferința de pace se va începe în 17 Decembrie în prezența președintelui Wilson.

Primirea lui Wilson.

Programul primirii lui Wilson s'a stabilit definitiv. Astăzi la amiază sosesc în Brest, pentru primirea lui Wilson: *Pichon*, ministru de externe și ministri *Tardieu*, *Leyges*, amiralul *Gauthier*, colonelul *House* și generalul *Pershing*. Wilson va sosi la orele 1 și jumătate și va fi salutată pe bordul vaporului *Georg Washington*. La 3 și un sfert Wilson, cu suita întregă și cu delegații de pace, călătorește la Paris, aici la gară îl va aștepta președintele *Poincaré* cu întreg cabinetul francez. Va urma apoi intrarea solemnă în Paris. În 22 Decembrie Wilson pleacă pe trei zile la Roma.

Conjurația lui Mackensen.

Daily Express anunță, că în Berlin s'a descoperit un complot în favorul împăratului. Complotul a fost inițiat de generalii *Mackensen*, *Boehm* și proprietarii fabricii *Krupp*. Mackensen a căutat prin scrisori să câștige la conjurație și pe generalul *Hindenburg* dar acesta ar fi refuzat, pentru că el după demobilizare se retrage definitiv. Au fost câștigați pentru conjurație și *Bülow* și *Michaelis*, foști cancelari. În Berlin și jur s'au făcut numeroase arestări.

Destăinuirile contelui Czernin.

Contele *Czernin* fost ministru de externe al monarhiei austro-ungare adormite pe veci, a ținut Vineri o conferință, în care a constatat, că învingerea puterilor centrale a devenit utopie pe urma intrării în acțiune a *Italiai*, *României* și *mai ales a Statelor-Unite*. Dar cercurile militare germane nutreau speranța, că vor încheia o pace victorioasă. Cercurile acestea în frunte cu *Ludendorff*, puterea căruia era nemărginită, au formulat pretenții tot mai mari și nu au putut fi capacitate să facă concesii. Germanii și-au pus toată nădejdea în războiul cu submarinele și au declarat franc, că Franței nu-i fac nici o concesie teritorială. Militarismul german îngâmfaț a făcut pacea dela *Brest-Litowsk*. Generalul *Ludendorff* a declarat, că tratativele trebuie să se încheie în 3 zile.

La încheierea păcii dela *București* — declară *Czernin* — au făcut greutăți *aspirațiile Maghiarilor*. Aceștia au voit să sfășie teritorii mari din România, mai ales terenele petrolifere. În punctul acesta au fost de acord nu numai *Wekerle* și *Tisza*, ci chiar și opoziția maghiară.

După expunerile contelui *Czernin*, se vede, că încheierea păcii a fost zădărnicită prin militarismul german și prin militarismul maghiar.

ORGANIZAREA ROMÂNILOR.

Ilia murășană.

În cercul Iliei murășane în 65 comune s'a constituit Consiliul Național Român și Garda Națională. În Ilia s'a organizat împreună cu Maghiarii un comitet mixt pentru susținerea ordinii publice sub președinția dlui dr. Ștefan Rosvan. C. N. R. are la dispoziție 90 puști, 2 mitraliere, un automobil și muniția necesară. Asemenea gardele române din comunele *Gotatea*, *Dobra* și *Săcălnaș* au la dispoziție arme. Pentru susținerea gardei s'a făcut în sat un arunc de 80 mii coroane, sumă care s'a înocassat dela locuitorii din Ilia. Garda Națională e pusă sub comandă dlui *Mihail Crișan*.

Tășnad.

În Tășnad încă s'a constituit la 22 Nov. secția cercuală Tășnad a C. N. R. din Sălaj. Constituirea s'a făcut în prezența unui număr public, țărani și intelectuali din cerc. Vorbiri însuflețitoare au ținut adv. dr. *Coriolan Steer* din Tășnad, preotul *Vasile Patras*, protopopul *Petru Cujnea*, și alți intelectuali prezenți. Tot sub conducerea lor s'a format comitetul executiv al C. N. R. S'a hotărât și înființarea Gardei Naționale Române. Adunarea de constituire s'a terminat cu însuflețire între cântecele imnurilor noastre naționale.

Cuvin.

Sub conducerea tinărului stegar *Constantin Puticiu* s'a organizat și în comuna *Cuvin* C. N. R. care se compune din 86 gardiști și afară de comandant din voluntarii *A. Bacila*, *V. Iliș* și *S. Montia*. Bravii gardiști susțin în comună cea mai perfectă ordine ținând și serviciu de noapte cu schimbul. În casa comunală e arborat falnicul nostru tricolor cu inscripția „Comanda gardei române din *Cuvin*”. Laudă se cuvine bravilor gardiști și energicului comandant stegarului *Constantin Puticiu*.

Gurasada.

Cu mare însuflețire s'a organizat și în comuna *Gurasada* C. N. R. și C. N. R. iar în 4 Dec. s'a făcut sfințirea steagului la care au luat parte toți locuitorii comunei cu mic cu mare.

Îmbunătățirea stării sanitare la sate.

Veneam dela Alba-Iulia și la Soborsin se urcă un domn în tren. În vagon se făcea politică, da așa românească. Deodată se amestecă și cel suit la Soborsin în vorba noastră, dar în limba lui *Ampád*. Era un jidan, doctor din sate românești. Nu știa o iotă românește. Văzând pe a căror mâni e dată îmbunătățirea stării sanitare a poporului, mă gândeam, că o serie de măsuri trebuie să vină în ajutorul sănătății ruinată a populației românești. Aceasta depinde dela devotamentul desăvârșit al medicilor români publici, comunali și de spital, cari în sus spre guvernul românesc trebuie să aibă enargia de a pretinde ce aduce cu sine medicina modernă, iar în jos trebuie să aibă în vedere felul de judecată a poporului de rând. Poporul nostru trebuie tratat ca un copil a cărui încredere trebuie să cauți a o câștiga prin bunăvoință. Durere, aceasta a lipsit, prea de multeori. Medicii noștri români mai bucurînd se retrag la orașe, iar sateanul e lăsat speculei ovricești. E drept, că și salarizarea medicilor sătești era egală cu cea plăieșului care bătea toba.

Se cere apoi, să se facă creșterea sanitară a poporului, la care va trebui să contribuie într-o măsură largă, studenții mediciniști, arătând, prin conferințe populare, pericolele celor mai însemnate boli, modul de a se feri și de a le vindeca. Însemnătatea alimentației și valoarea nutritivă a diferitelor plante, pericolul beuturilor spirtoase și altele ce a fi de interes ar putea fi încredințate învățătorului ori preotului. În modul acesta, populația dela sate, mai cu seamă acuma decimată de tuberculosă și boala spaniolă, ar prinde mai înute a învăța a-și păzi sănătatea, ar recurge imediat la medic.

Se cere un congres al medicilor! O organizare ca astfel să contribuie la sporirea elementului național, prin scăderea mortalității și creșterea nașterilor.

Molîn.

INFORMAȚIUNI.

Un oaspe distins. Azi după amiază am avut un oaspe distins, pe căpitanul francez *Millet* din reg. 1 african de vânători, sosit dela Orșova peste Timișoara. S'a întreținut cu noi foarte familiar timp de două ore. Căpitanul *Millet* are vederi moderne, cunoaște bine popoarele din Orient, vorbește elogios despre Români și despre necesitatea ca Franța și toate celelalte popoare civilizate să aibă aici la Răsărit o țară prietenă, o țară mare cu un popor cult, disciplinat și avut. Abia stând cu un reprezentant al ententei ca d. *Millet* poți să te convingi ce idealuri și gânduri frumoase cultivă ententa pentru viitorul omeniei. Căpitanul *Millet* pleacă mâine la București lăsându-ne amintiri frumoase... am vrea să aibă și dânsul tot astfel de amintiri dela noi.

CONSILIUL NAȚIONAL ROM. COMITATENS DIN ARAD este instalat în edificiul casei comitatului, plața *Andrássy* No. 2, în curte la dreapta. Nrul telefonului este 573.

De ce și-au rezervat Basarabienii autonomie? *Statul țării* dela Chișinău vorbind de indemnul Basarabienilor către Bucovina la unire fără rezerve, spune: „Chezășiile din actul unirii Basarabiei cu România n'au fost luate împotriva poporului român ci împotriva reacțiunii care stăpânea țara sub presiunea baionetei germane... Astăzi lucrurile s'au schimbat din temelie. Astăzi regele are cuvântul, iar cuvântul Său este al celui mai bun Român și mai mare democrat. Astăzi nu mai este nici o îndoielă că țărânul moldovean va căpăta pământ, fie că vor exista sau nu condițiile din actul Unirii”.

De ce ne vreau Maghiarii? se întreabă Sârbii. De ce nu li-au fost de ajuns Români, Slovaci, Sârbi, Sași și alte popoare — mai mici? De ce nu e mai bine o colibă măcar, însă a ta? Și cum s'ar putea altfel pe baza principiilor wilsoniene, decât fiecare să-și aleagă unde vrea? Wilson e proslă-

vit și de Maghiari, și principiile lui sunt primite de ei... Hm! Se pare însă, că Ungurii și pe mai departe ar vrea să-și aibă raiul lor. Dragostea lor pentru Wilson e numai platonice. De ce alta s'ar năpusti asupra noastră?

România va avea material rulant. Comisiunea alcătuită din reprezentanți români, aliați și austro-germani, pentru predarea, de către dușmanii noștri a materialului rulant înlocuind pe al nostru distrus de ei, — și-a terminat lucrările. Ni se vor preda la Sibiu: 100 locomotive, 1500 vagoane, 10 mii kilometri sârmă și instalațiile telefonice și telegrafice necesare, toate în cea mai bună stare posibilă.

Atitudinea Sârbilor în Banat. Ne mărginim la înșirarea faptelor, pe cari le am dela un distins fruntaș al Banatului:

Din comuna Grebenat (comit. Timiș) au fost detinuți și duși la Belgrad preotul Sava Secoșan, învățătorii Iosif Miclea, Martin Fiștea, intervenind advocacy din Vârșet la comanda diviziei au fost scoși afară cu cuvântul „napolje”.

Dela Călnic (com. Căraș) a fost detinut și dus la Timișoara, apoi Belgrad preotul Petru Irimia și fiul său teologul Nicolae, iar din comuna Jidovin și Moșnița 7 țărani fruntași.

Preotul Todor Petrica din Nicolintul-mare călătorind la Vârșet și auzind despre deținerea multora s'a dus să-i cerceteze și să-i mângâie. A fost arestat și dânsul.

Arestările Românilor de pe sate se tin lanț. Pân' la trimiterea scrisorii acoștea știu de arestarea a 30 de bănațeni din sudul comitatelor Timiș și Torontal. Motivul arestării susținut de Sârbi este: agitația contra Sârbiei-mari, contra armatei sârbe.

În 10 Decembrie a sosit în sudul Banatului o misiune mixtă din oficeri francezi și englezi. Misiunea este mereu însoțită de oficerii și inteligența sârbă așa, că nu are ocaziune să vadă nimic din năcazurile noastre. La cafenele sunt înhățați la joc de către damele sârbe.

Începând cu prima decembrie pe întreg teritoriul banatului au fost oprite toate zările românești, cari se ard la oficiile cenzurei sârbești.

Cu ziua de 12 Decembrie st. n. Sârbii au început plebiscitul pe sate pentru Sârbia-mare. Sătenii sunt terorizați de fibirăii sârbi și notarii unguri.

O circulară frumoasă. Consiliul național român al districtului Mehadia publică următoarea circulară frumoasă: 1. În 1 Dec. n. în Adunarea Națională dela Alba-Iulia prin glasul alor o sută de mii de Români s'a hotărât alipirea la România pentru vecie a Ardealului, Banatului și a teritoriului românesc din țara ungurească. Acest fapt istoric să se facă cunoscut în astfel de măsură ca fiecare român să-l știe și astfel să se știe feri atât de momeli cât și de amenințări fără nici o valoare. Zimbet să ne fie răspunsul.

2. Să se stăruie cu toată puterea pentru susținerea liniștei și a ordinei depline, apărarea averii și a vieții tuturor chiar și a străinilor cari până acum ne-au făcut chiar rău. Să ne ferim de ideile distrugătoare ale bolșevichilor. Trebuesc apărare averile comune ca izlazuri, păduri etc., cari toate laolaltă formează averea națională. Ne-au supt destul străinii, să nu fim noi sinucigași. Căducătorii noștri lucră din greu ca să asigure un tralu ușor și fericit țăranilor noștri cari au purtat tot greul.

Din Budapesta se trimt pamllete și bani ca Românii să nu se alăture la România, căci acolo stăpânesc boerii și alte multe vorbe neadevărate. Să se știe, că azi România este numai a țăranilor, iar domnitorul Ferdinand e numit de „rege al țăranilor” împărțind toate moșiile sale țăranilor. — Feriți poporul ca să nu fie ispătit cu momeli false! Prea ne-au înșelat până acum streinii. Azi nu le mai credem!

4. Față de armata sârbă să se poarte cinstit. Trebuesc evitate orice conflicte.

5. Incurând vom avea fericirea să putem saluta armata fraților noștri, cari vor sosi cu aliații. Pregătiți-vă de-o primire demnă.

6. Toate ordinele să fie executate pe deplin și să se facă raport.

7. Orice eveniment mai important să se comunice președintelui. Trăiască unirea tuturor Românilor din toate ținuturile!

„Cine-a îndrăgit străinii
Mânca-l-ar inima cânil
Mânca-l-ar casa pustia
Și neamul nemernicia” (M. Eminescu).

C. Buracu, preș. C. N. R. al d. Mehadia.

Massaryk în Praga. În 16 Dec. va sosi în Praga președintele republicii ceho-slovace, filosoful Massaryk. Se fac extraordinare pregătiri de întâmpinare în capitala Boemiei și vor fi de față toți reprezentanții statelor slave răsărite din ruina monarhiei austro-ungare.

Dacia, marce ziar bucureștean, organ al unității naționale, a apărut. Nrul prim ne-a sosit la redacție și cuprinde un bogat material, articole din peana distinsilor scriitori români Al. Vlahuță și Brătescu-Voinești, cari sunt directorii Daciei. Saluăm ziarul bucureștean și-i dorim isbândă deplină a ideilor.

Drul Kramarz despre Maghiari. Ministrul președinte ceh, dr. Kramarz, în convorbirea ce-a avut-o cu un colaborator al ziarului italian *Corriere della Sera* a spus — între altele — următoarele adevăruri crude despre Tara-ungurească: Peste tot nu pot să simt nici cea mai mică părere de rău față de Tara-ungurească, care a voit războiul. Maghiarii au urmat deadreptul o politică ticăloasă față de națiunile nemaghiare și le-au asuprit. Procedura Vienei, în asemănarea cu purtarea Maghiarilor, se poate numi chiar gingașă. Acum, când Maghiarii și-au primit soarta meritată, au cerșit milă. Când ceruseră însă milă acele popoare, pe cari Maghiarii le-au subjugat, urechile lor erau surde.

Prețul coroanei în Elveția. Cursul coroanei a căzut în Zürich la 28.75 centimi. Dela izbucnirea războiului aceasta este căderea cea mai mare a coroanei.

Contribuțiile națională pentru cassa Statului și comitetului național român dela Arad, adunată dela Românii din Banat-Comloș la 19 Nov. 1918, prin Teodor Bucurescu. — Despre această colectă am luat deja notă, dăm aci și numele acelor însuflețiți Români dela marginea apuseană a românismului, cari dovedesc foarte vie conștiință națională și-s gata de jertfe și fapte imediate. Trăiască Comloșenii! — Contribuenții sunt următorii: Elena și Ștefan Dr. Cioroianu 1000 cor. Dr. Nicolae Brânzeu, T. Bucurescu, P. Craioveanu câte 100 cor. Elena Sandu 100 cor. G. Mașă 20 cor. Valeriu Besu 100 cor. Vichente Stanciu și I. Pascu tânăr câte 1000 cor. V. Polverejanu, G. Văcărescu, Andrei și Antonie Balan, N. Păcurariu, M. Păcățianu, Măta și Persida Trifu, N. Polverejanu, I. Ureche măcelar, G. Păcurar tânăr, A. Her-

zovi câte 500 coroane. G. Balan, I. Bugariu, D. Olărescu, G. Gropsoreanu-Ianu, M. Groza, I. Draguescu-Vichente, V. Draguescu, Bucur Draguescu nr. 560, D. Ureche, I. Coandă, G. Nartea, P. Apostol, R. Stanciu, A. Luca câte 200 coroane. P. Jianu 100 cor. P. Ciolac 20 cor. M. Damian 30 cor. D. Bucurescu 100 cor. G. Ureche, St. Radu, V. Apostol câte 20 cor. Tr. Palcu 100 cor. St. Boran 6 cor. V. Olărescu 10 cor. D. Nicoară și G. Oprean câte 30 cor. M. Olărescu, D. Dogariu-Franț câte 20 cor. I. Polverejanu-Serban 100 cor. M. Balan-Simeon 20 cor. N. Draguescu, N. Anghel câte 100 c. I. Chiroi nr. 551, 30 c. I. Ulteriu 20 cor. A. Draguescu, B. Draguescu câte 30 c. V. Gropsoreanu 100 cor. P. Balan 40 cor. I. Gropsorean-Cucu 50 cor. T. Craioveanu 30 cor. I. Pascu bătrân 100 cor. G. Ciolac, St. Grozescu, I. Stanciu câte 50 cor. N. Medrea, M. Cristea, D. Medrea, B. Bucurescu, G. Păcurariu, G. Nicoară câte 20 cor. G. Stanciu 10 cor. I. Huiu, G. Sebeșianu, G. Dogariu câte 30 cor. T. Balan 40 cor. De tot 13.206 coroane. B.-Comloș, 30 Nov. 1918. 40 cor. G. Palcu 200 cor. De tot 13.206 coroane. B.-Comloș, 30 Nov. 1918. — T. Bucurescu.

POSTA REDACȚIEI.

V. E. M. Drumaru, Cluj. — Nu-i timpul pentru reparațiuni și reabilitări personale. Avem alte nevoi publice.

I. B. — Versurile sunt bunișoare, dar încă nu au o formă artistică ce le-ar îndreptăți să vadă lumina tiparului. Mai încearcă.

I. Ma. — O ținem pentru nrul poporal pe care sperăm să-l scoatem nu peste mult.

Tintar. — Roagă pe un frate mai cu carte să ne facă un raport limpede despre ce se întâmplă la dvoastră.

V. A. Deva, Raportor, Borosineu și Unul din cei mulți, Gurahonț. — Au ajuns prea târziu, nu mai sunt actuale.

E. A. Ch. Bistrița. — Coloanele puține nu ne îngăduie.

V. V. Sibiu. — Indată ce sosește d. G. la Arad ne vom achita. Anunțul se va publica încă de vre-o două ori. Salutări.

T. B. S'a luat notă de colectă în nrul de 1 Dec. Sper să putem da însăș colecta.

C. B. Mehadia. — Întâul circular a fost redus la o simplă informație ce a apărut deja. Al doilea merge întreg.

Dr. Julia. — Adresați-vă la Sibiu, dar fără amânare.

SERVICIUL NOSTRU TELEGRAFIC.

Înaintarea armatei române.

Piski. 13 Dec. Regimentul de vânători nr. 10 a sosit aseară aci și va pleca către Petrojeni.

Agentia telegrafică Dacia.

Cluj, 13 Dec. Trupele românești au înaintat spre apus de Bistrița, până la Șieu-Măgheruș.

Sibiu, 13 Dec. Ieri seara la orele 7 a sosit dinspre Făgăraș, cu trenul, regimentul 10 de vânători. La gara din Sibiu i s'a făcut o primire grandioasă. Mii de oameni au năpădit peronul. S'au prezintat toate corporațiunile. Din partea Consiliului dirigent au fost de față dnii dr. Ștefan C. Pop, dr. Ioan Suciu, dr. Aurel Vlad și dr. Romul Boila. A fost de față și generalul Boleriu. Au venit și legionarii români din Sibiu, corul femellor române în frunte cu dl. T. Popoviciu, societatea meseriașilor în frunte cu dl. Vic. Tordășlanu. Apropindându-se trenul de gară, drapelele se pleacă și muzica întonează imnul regal român, secundat de puternicele aclamațiuni ale mulțimii. D. George Măcelariu, căpitanul gardei române, dă un scurt raport militar. Dl. Andrei Bârseanu salută, în numele poporului român din Sibiu, pe oaspeții iubiți, în cuvinte admirabile. Comandantul trupei române, d. colonel Opreșcu, răspunzând, spune, că armata românească trece pentru a doua oară munții, la porunca Maj. Sale a regelui Ferdinand, ca să înăpătuiească România-mare și să restabilească ordinea în fosta Ungarie. Muzica militară întonează Deșteaptă-te Române, iar mulțimea a-

clamează frenetic pe regele Ferdinand, pe regina Maria și armata română.

Agentia telegrafică Dacia.

Brașov, 13 Dec. Ieri a sosit aici generalul Locca, cu scopul de-a inspecta armata română. I s'a făcut primire deosebit de solemnă în piața Brașovului, unde în numele Românilor din Brașov l-a întâmpinat, cu frumoasă vorbire, părintele protopop dr. Vasile Saftu. Generalul Locca declară în răspunsul său, că armata română vine în Ardeal la ordinul regelui Ferdinand pentru înăpătuirea României-mari și pentru ca să asigure pretutindeni ordinea. A primi: apoi delegația Consiliului național român, delegația Sașilor și a Maghiarilor. Pe aceștia din urmă l-a asigurat, că stăpânirea română va fi cât se poate liberală. Redactorii maghiari s'au plâns, că gazeta lor „Brassói Lapok” a fost sistată; generalul a dispus, să se permită reapariția.

Agentia telegrafică Dacia.

Brașov, 13 Dec. Aici au fost desarmați cinci mii de Germani și au fost imediat internați.

Sibiu, 12 Dec. Agentia tel. Dacia. Din Brașov se anunță: Trenul special, care a plecat ieri la București cu delegația, e primit pretutindeni cu însuflețire de nedescris.

Redactor responsabil: Dr. Sever Miclea.

Editor responsebal: Aurel Rusu.

Pretul unui exemplar 30 fileri.